

Prof. Dr. Sevilay UZUNALLI
Doç. Dr. Candide ŞENTÜRK AKANER
Dr. Öğr. Üyesi Buket GÜNAY ALKAN

HUKUKUN YENİ SINAVI: DEEPFAKE

Önerilen atıf biçimleri:

Birinci bölüm için; **Uzunallı, Sevilay (Şentürk Akaner, Candide/ Günay Alkan, Buket)**. Hukukun Yeni Sınavı: Deepfake - Deepfake Ürün -Kişilik Hakkı, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme-. Ankara: Adalet Yayınevi, 2025.

İkinci bölüm için; **Günay Alkan, Buket (Uzunallı, Sevilay/ Şentürk Akaner, Candide)**. Hukukun Yeni Sınavı: Deepfake - Deepfake Teknolojisinin Kişilik Hakkı ve Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi. Ankara: Adalet Yayınevi, 2025.

Üçüncü bölüm için; **Şentürk Akaner, Candide (Uzunallı, Sevilay/ Günay Alkan, Buket)**. Hukukun Yeni Sınavı: Deepfake - Deepfake ve Ceza Hukuku Sorumluluğu. Ankara: Adalet Yayınevi, 2025.

Prof. Dr. Sevilay UZUNALLI
Doç. Dr. Candide ŞENTÜRK AKANER
Dr. Öğr. Üyesi Buket GÜNAY ALKAN

HUKUKUN YENİ SINAVI: DEEPFAKE

ADALET YAYINEVİ
Ankara - 2025

ADALET BASIM YAYIM DAĞITIM SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hukukun Yeni Sınavı: Deepfake

Sevilay Uzunallı - Candide Şentürk Akaner - Buket Günay Alkan

Hukuk Yayınları Dizisi – 4275

Birinci Baskı : Eylül, 2025

ISBN : 978 – 625 – 377 – 446 – 2

ADALET YAYINEVİ

Merkez

Strazburg Caddesi No: 10/B Sıhhiye-Ankara

Tel : (0312) 231 17 00

Fax : (0312) 231 17 10

Dağıtım

Strazburg Caddesi No: 17/B Sıhhiye-Ankara

 : adalet.com.tr – adaletyayinevi.com

 : adalety@adaletyayinevi.com

İstanbul Şube

Mustafa Kemal Caddesi No: 60/C

(Anadolu Adliyesi Karşısı) Kartal-İstanbul

Tel : (0216) 305 72 81

Bursa Şube

Bursa Adliye Sarayı Zemin Kat Bursa

 : facebook.com/adaletyayinevi

 : twitter.com/adaletyayinevi

Sayfa Tasarımı:

Bilgin Teren

Kapak Tasarımı:

Yasin Özbudak

Baskı:

BALOĞLU GRUP BASIN YAYIN

Saray Mah. 608 Cad. No: 6/A Kahramankazan/Ankara

Tel: (0312) 911 26 24

Sertifika No: 41297

ÖNSÖZ

Yapay zekâ temelli teknolojiler, bilgi çağının en güçlü dönüştürücüleri arasında yerini aldı. Yapay zekâ teknolojilerinin gündelik hayatımızdaki rolü her geçen gün artarken, hukuk sistemlerinin bu gelişmelere adapte olması ve ortaya çıkan yeni sorunlara çözümler üretmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu teknolojik gelişmeler arasında özellikle deepfake (derin sahte) teknolojisi, yarattığı etik ve hukuki sorunlarla özel bir öneme sahiptir. Derin öğrenme algoritmaları ile üretilen sahte ama gerçek gibi görünen ses, görüntü ve videolar; sadece bireysel hakları değil, aynı zamanda kamusal güveni, demokratik süreçleri ve hukuk sisteminin bütününe tehdit edebilecek bir potansiyel taşımaktadır.

Deepfake teknolojisi, yapay sinir ağları ve derin öğrenme yöntemleri kullanılarak, kişilerin ses ve görüntülerini gerçeğinden ayırt edilemeyecek şekilde manipüle etmeye olanak tanımaktadır. Bu teknoloji bir yandan eğitim, sanat, eğlence gibi alanlarda faydalı kullanım imkânları sunarken, diğer yandan kişilik haklarının ihlali, dezenformasyon, dolandırıcılık gibi hukuka aykırı amaçlarla kötüye kullanılabilir. Özellikle sosyal medya platformlarında bu içeriklerin viral şekilde yayılması ve gerçek-sahte ayrımının giderek zorlaşması, konunun hukuki boyutunu daha da kritik hale getirmektedir. Bu kitap, tam da bu nedenle doğdu. Amacımız, deepfake teknolojisinin hukuki zeminde doğurduğu belirsizliklere ışık tutmak, mevcut normlar içinde nasıl değerlendirilebileceğini tartışmak ve gelecekte olası düzenlemelere dair bir zemin oluşturmaktır. Konuya farklı perspektiflerden yaklaşarak, kişilik hakları, telif ve haksız rekabet hukuku, kişisel verilerin korunması ve ceza hukuku gibi alanlarda derinlemesine incelemelerde bulunduk.

Bu kitap, deepfake teknolojisinin ortaya çıkardığı hukuki sorunları üç ana eksenle ele almaktadır: İlk bölümde Prof. Dr. Sevilay Uzunallı, konuyu kişilik değeri, fikir ve sanat eserleri hukuku ile haksız rekabet hukuku perspektifinden incelemekte; ikinci bölümde Dr. Öğr. Üyesi Buket Günay Alkan, kişilik hakkı ve kişisel verilerin korunması hukuku boyutunu değerlendirmekte; üçüncü bölümde ise Doç. Dr. Candide Şentürk Akaner, ceza hukuku sorumluluğu açısından analiz etmektedir.

Çalışmamızda karşılaştırmalı hukuk yönteminden geniş ölçüde yararlanılmış, özellikle Avrupa Birliği'nin Yapay Zekâ Tüzüğü ve Alman hukukundaki gelişmeler ışığında değerlendirmeler yapılmıştır. Her bölümde konuyla ilgili güncel mahkeme kararları ve doktrindeki tartışmalar detaylı olarak incelenmiş, mevzuattaki eksiklikler tespit edilerek çözüm önerileri sunulmuştur.

Deepfake teknolojisinin yarattığı hukuki sorunlar, klasik hukuk dogmatikliğiyle tam olarak çözülememektedir. Bu nedenle, teknolojinin gelişim hızını yakalayabilecek, esnek ama aynı zamanda hukuk güvenliğini sağlayacak yeni yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Kitabımızın, bu alandaki teorik tartışmalara ve pratik sorunların çözümüne katkı sağlamasını umuyoruz. Bu çalışma, hızla gelişen teknolojik dünyada hukukun sorumluluklarını yerine getirmesi için atılmış küçük bir adım sayılabilir. Ancak bu adımın, gerek akademik dünyada gerek uygulayıcılar ve yasa koyucular nezdinde bir tartışma zemini yaratmasını ümit ediyoruz. Bu kitapta yer alan katkılar, yalnızca birer akademik görüş olmanın ötesinde, hukuk sisteminin yenilenen gerçeklik karşısında nasıl bir yol haritası oluşturması gerektiğine dair bir çağrıdır. Gerçek ile kurgu arasındaki çizginin silikleştiği bu dijital çağda, hukukun sınavı zorlu ama kaçınılmazdır.

Çalışmanın basım sürecinde titiz çalışmalarıyla yayına hazırlayan Adalet Yayınevi'ne teşekkürlerimizi sunarız. Bu kitabın hem akademik camianın hem de uygulamacıların başvurabileceği kapsamlı bir kaynak olmasını diliyoruz.

İzmir, Temmuz 2025

Prof. Dr. Sevilay UZUNALLI

Doç. Dr. Candide ŞENTÜRK AKANER

Dr. Öğr. Üyesi Buket GÜNAY ALKAN

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM

DEEPFAKE ÜRÜN

-Kişilik Değeri, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku ve Haksız Rekabet Hukuku Bakımından Bir Değerlendirme-

I. GİRİŞ.....	13
II. DEEPFAKE TEKNOLOJİSİ VE BU TEKNOLOJİNİN KİŞİ VE TOPLUM BAKIMINDAN RİSK POTANSİYELİ	14
A. Deepfake Kavramı.....	14
B. Avrupa Birliği Yapay Zeka Tüzüğü'ne Göre Deepfake ve İşaretleme Yükümlülüğü.....	16
C. Doğal Gerçekliğin Kaybı Nedeniyle Deepfake'lerin Yarattığı Risk Potansiyeli ve Teknik Çözüm Olanakları	19
1. Deepfake Teknolojisine Erişim Kolaylığı ve Kişiler İçin Risk Potansiyeli	19
2. Toplumsal Tehdit Oluşturması	20
3. Deepfake'in Yarattığı Risklere Karşı Teknik Çözüm Olanakları.....	22
III. DEEPFAKE TEKNOLOJİSİYLE OLUŞTURULAN İKİNCİ BEDEN VE SESİN EKONOMİK ÖNEMİ.....	22
IV. KİŞİLİK DEĞERİ OLARAK KİŞİNİN GÖRÜNTÜSÜ VE SESİ	24
A. Genel Olarak Kişilik Değerleri ve Korunması	24
B. Deepfake Teknolojisi Yoluyla Oluşturulan Görüntü ve Sesin Kişilik Değeri Olarak Hukukten Korunması.....	25
C. Kişinin Görüntü ve Sesinin Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na Göre Korunması ve Alman §§ 22, 23 KUG ile Karşılaştırma.....	27
V. DEEPFAKE TEKNOLOJİSİYLE OLUŞTURULAN İKİNCİ BEDEN VE SESİN EKONOMİK OLARAK DEĞERLENDİRİLEBİLİR OLMASI	31
VI. DEEPFAKE TEKNOLOJİSİYLE OLUŞTURULAN ÜRÜNÜN ESER NİTELİĞİ VE YAPAY ZEKA EĞİTİMİNDE ESER NİTELİĞİNDE VERİ KULLANIMININ SONUÇLARI	36

A. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na Göre Deepfake Eser ve Eserden Doğan Hakların Kullanılması.....	36
B. Kişinin Görüntü ve Sesi kullanılarak Oluşturulan İçeriğin Eser Niteliği ve İçerikte Eser Niteliğinde Veri Kullanılması.....	38
C. Deepfake Teknolojisi Yoluyla Oluşturulan Ürünün Eser Niteliğine Sahip Olması Halinde Eser Sahibi	40
D. Deepfake'te İkinci Bedeni ve Sesi Kullanılan Kişinin Bağlantılı Hak Sahibi Sayılıp Sayılamayacağı.....	44
E. İkinci Beden ve Sesi İçeren Deepfake Ürününün Kullanılması Bakımından Hukuka Aykırılığı Önleyen Sebepler	45
1. Genel Olarak Hukuka Aykırılığı Önleyen Sebepler.....	45
2. Deepfake Ürününün Kullanılması Bakımından Söz Konusu Olabilecek Hukuka Aykırılığı Önleyen Sebepler.....	46
a. Deepfake Ürününün İfade ve Sanat Özgürlüğü Çerçevesinde Kullanılması	46
b. Rıza	50
VII. DEEPFAKE ÜRÜNÜN KULLANIMININ HAKSIZ REKABET HÜKÜMLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ	56
A. Genel Olarak Haksız Rekabet ve Deepfake Ürün Kullanımı Bakımından Değerlendirme.....	56
B. Deepfake Kullanılarak Ürün Tanıtımının Dürüstlük Kuralına Aykırı Satış Yöntemi Olarak Değerlendirilmesi	57
C. Deepfake Teknolojisi İle Üretilen ve Kişinin Görüntü ve Sesini İçeren Ürünün İzinsiz Çoğaltılması ve Yayılması Yoluyla Haksız Rekabet	59
VIII. DEEPFAKE ÜRÜNLERLE MÜCADELEDE UYAR-KALDIR SİSTEMİ.....	63
A. Uyar Kaldır Sisteminin Önemi	63
B. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun Ek Madde 4 Hükmüne Göre Uyar-Kaldır Sistemi	64
C. 5651 Sayılı Kanun'a Göre Uyar-Kaldır Sistemi	65
D. Avrupa Birliği ve Alman Hukukunda Uyar-Kaldır Sistemi	67

İKİNCİ BÖLÜM

DEEPFAKE TEKNOLOJİSİNİN KİŞİLİK HAKKI VE

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HUKUKU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

GİRİŞ	73
I. DEEPFAKE KAVRAMI	74
II. DEEPFAKE'İN KULLANIM ALANLARI.....	78
III. DEEPFAKE KULLANIMININ KİŞİLİK HAKKI BAKIMINDAN DOĞURDUĞU SONUÇLAR	82

IV. DEEPFAKE KULLANIMININ KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI HUKUKU BAKIMINDAN DOĞURDUĞU SONUÇLAR	87
A. Kişisel Veri Kavramı ve Deepfake İlişkisi	87
B. İşlemeye Hâkim Olan İlkeler ve Deepfake Kullanımı Arasındaki İlişki	99
C. Deepfake Kullanımının Hukuka Uygunluk Sebepleri Bakımından Değerlendirilmesi	102
D. Deepfake Teknolojisi Kullanılarak Gerçekleştirilen Veri İşlemeler ve Aydınlatma Yükümlülüğü	106

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEEPFAKE VE CEZA HUKUKU SORUMLULUĞU

GİRİŞ	109
I. TANIM-KAVRAM	110
II. CEZA HUKUKU BAĞLAMINDA DEEPFAKE'İN ÖNEMİ	113
III. TCK KAPSAMINDA DEEPFAKE İLE İLİŞKİLİNDİRİLEBİLECEK SUÇ TİPLERİ	118
A. Genel Olarak	118
B. Şantaj, İftira ve Suç Uydurma Açısından Değerlendirme	120
C. Hakaret Suçu Açısından Değerlendirme	123
D. Özel Hayatın Gizliliği ve Kişisel Verilerin Korunması Açısından Değerlendirme	125
E. Dolandırıcılık Suçu Açısından Değerlendirme	128
IV. CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ İŞİĞINDA DEEPFAKE İLE MÜCADELE	130
A. Kanunilik İlkesi	130
B. Orantılılık	132
C. Ultima Ratio	133
SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELER	135
KAYNAKÇA	145

KISALTMALAR

AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
Any. Mah.	: Anayasa Mahkemesi
Any.	: 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
AYM	: Anayasa Mahkemesi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medeni Kanunu)
BGH	: Bundesgerichtshof (Alman Federal Mahkemesi)
bkz.	: Bakınız
BVerfG	: Bundesverfassungsgericht (Alman Federal Anayasa Mahkemesi)
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
DSA	: Digital Services Act (Dijital Hizmetler Tüzüğü)
E.	: Esas Numarası
EuGH	: Europäischer Gerichtshof (Avrupa Birliği Adalet Divanı)
f.	: Fıkra
FSEK	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
GAN	: Generative Adversarial Networks (Üretken Çekişmeli Ağlar)
GDPR	: General Data Protection Regulation (Genel Veri Koruma Tüzüğü)
HD.	: Hukuk Dairesi
K.	: Karar Numarası
KI-VO	: Verordnung über künstliche Intelligenz (Avrupa Birliği Yapay Zekâ Tüzüğü)
KUG	: Gesetz betreffend das Urheberrecht an Werken der bildenden Künste und der Photographie (Görsel Sanatlar ve Fotoğrafçılık Eserleri Üzerindeki Fikri Hakka İlişkin Kanun)
KVKK	: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
M	: Madde
Nr.	: Numara

OLG	: Oberlandesgericht (Yüksek Bölge Mahkemesi)
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
ss.	: Sayfadan sayfaya
T.	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
UrhG	: Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte (Telif Hakkı ve Bağlantılı Haklar Kanunu)
vd.	: ve devamı
Y.	: Yıl
Yarg.	: Yargıtay